Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет

Слово про вченого:

ХАРЛАН Ольга Дмитрівна

(до 60-річчя з дня народження)

УДК 37.01 (06)

ББК 74»5
С 48

Слово про вченого: Харлан Ольга Дмитрівна. Бердянськ: БДПУ, 2024. 50 с.

Друкується за рішенням вченої ради Бердянського державного педагогічного університету. Протокол № 4 від 07.11.2024.

У брошурі подано нариси життя і діяльності докторки філологічних наук, професорки, завідувачки кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства соціально-гуманітарного факультету Бердянського державного педагогічного університету Харлан Ольги Дмитрівни.

Відповідальний за випуск: Табакова Г.І., Свіца Т.В.

Упорядкування та комп'ютерний набір: Табакова Г.І., Свіца Т.В.

© Бердянський державний педагогічний університет, 2024

ХАРЛАН ОЛЬГА ДМИТРІВНА

9 листопада святкує свій День народження визначна науковиця, яка стала справжнім натхненням для багатьох молодих учених. Під її керівництвом було захищено кілька дисертацій, видано значну кількість наукових робіт і реалізовано важливі наукові проєкти, завдяки яким бердянська філологічна школа здобула визнання в Україні. Ольга Дмитрівна Харлан – висококваліфікована викладачка, докторка філологічних наук, професорка, завідувачка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства Бердянського державного педагогічного університету.

Народилася Ольга Дмитрівна Харлан 9 листопада 1964 року в селі Івано-Золотому Заліщицького району Тернопільської області. У 1987 р. закінчила з відзнакою філологічний факультет Чернівецького державного університету за спеціальністю «Українська мова і література».

Упродовж 1993–1997 рр. навчалася в аспірантурі Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (спеціальність: 10.01.01 – українська література). У 1997 р. захистила кандидатську дисертацію «Творчість Катрі Гриневичевої в контексті західноукраїнської літератури першої половини XX ст.» (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор П. П. Хропко). У 2001 р. отримала вчене звання доцента.

2005–2008 рр. – докторантка кафедри теорії літератури та компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У січні 2009 р. відбувся захист докторської дисертації «Моделі катастрофізму в українській та польській прозі міжвоєнного десятиліття» (спеціальність: 10.01.05 – порівняльне літературознавство; науковий консультант – доктор філологічних наук, професор О. Г. Астаф'єв).

Ольга Дмитрівна має за плечима великий досвід педагогічної та управлінської діяльності. У 1987–1990 рр. за направленням працювала вчителем української мови та

літератури ЗОШ №4 міста Бердянськ Запорізької області. З 1990 р. працює в Бердянському державному педагогічному університеті: пройшла шлях від асистента до професора.

З 2001 р. по 2005 р. обіймала посаду завідувачки кафедри української та зарубіжної літератури Бердянського державного педагогічного університету.

У 2010–2013 рр. – професорка, завідувачка кафедри української літератури та компаративістики.

У 2011 р. Ользі Дмитрівні присвоєно вчене звання професора.

З 2011 р. по 2014 р. – директорка Інституту філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету.

З 2014 р. – професорка кафедри української літератури та компаративістики.

З 2018 р. по теперішній час – завідувачка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства Бердянського державного педагогічного університету.

Основний напрям наукової діяльності Ольги Дмитрівни – українська література 1910–1930-х років, порівняльне літературознавство та його напрями – інтермедіальність, імагологія, постколоніальні студії.

Викладає такі навчальні дисципліни: «Історія української літератури (1910–1930-ті рр.)», «Літературна компаративістика», «Інтермедіальні студії в компаративістиці», «Кіно і література».

Авторка понад 150 наукових і навчально-методичних праць, зокрема 2-х одноосібних монографій, розділів у 5-ти колективних монографіях (у тому числі міжнародній), 4-х навчальних посібників, наукових статей.

Ольга Дмитрівна є гаранткою освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти 035 Філологія (українська мова і література).

Членкиня спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій Бердянського державного педагогічного університету (10.01.01, 10.01.05) та ДВНЗ

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (10.01.01, 10.01.05).

Головна редакторка збірника «Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки».

Дійсний член Української асоціації усної історії.

Ольга Харлан неодноразово виступала рецензентом монографій та навчальних посібників, була членкинею редколегії фахових видань. Багато разів виступала офіційним опонентом дисертацій. Була науковим керівником аспірантів БДПУ зі спеціальності 10.01.05 – порівняльне літературознавство. Під науковим керівництвом Ольги Харлан захищено 3 кандидатські дисертації: Юлії Герасименко (2019), Оксани Мітракової (2021), Ірини Смаровоз (2024).

Ольга Дмитрівна нагороджена почесними грамотами Бердянського державного педагогічного університету, грамотою Управління освіти і науки Запорізької облдержадміністрації (2004), Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2005), нагрудними знаками «Відмінник освіти України» (2009) та «За наукові досягнення» (2011), почесною грамотою Національної академії педагогічних наук України (2012), подякою міського голови м. Бердянська (2013), Почесною грамотою Запорізького обласного комітету Профспілки працівників освіти і науки України (2014), медаллю «За вагомий внесок у розвиток міста Бердянськ» (2014).

ВІТАННЯ З ЮВІЛЕЄМ!

Шановна Ольго Дмитрівно,

щиро вітаючи Вас із ювілеєм, подумки гортаю сторінки офіційної і неофіційної історії нашого університету, на яких вкарбувалось Ваше ім'я. А таких сторінок чимало! І Ви продовжуєте вписувати нові. Тож не зупиняйтесь. Ваші активності важливі і для БДПУ, і для Бердянська, і в цілому для України. Нехай вони дають бажані результати!

З повагою,
Ігор Лиман

Шановна Ольго Дмитрівно!

Вітаємо Вас з ювілеєм!
Якби ми скористалися популярним зараз Chat GPT для зображе картини про Вас, то в центрі ми задали б йому намалювати ас: маленьку, тендітну блондинку. На Вашому столику твори улюблених письменників: Катрі Гриневичевої, Ірини Вільде, Майка Йогансена, Валер'яна Підмогильного, Ліни Костенко, а може і Артема Чеха, Софії Андрухович, Сергія Жадана та ще багато інших. Поряд обов'язково програмки з минулої наукової конференції та наступної запланованої, в руках горнятко із запареною по-польськи кавою. Як Chat GPT відтворить на картині Вашу улюблену музику? Ми задаєм йому приємну пісню «Гаї шумлять» на слова Павла Тичини у виконанні гурту «Пиріг батіг» або одну із цікавих композицій гурту «Плач Єремії». Ви разом з красивим і мужнім Ігорем Володимировичем. І обов'язково з Вами сім'я сина Богдана з веселими малюками. Маємо бажання домалювати камін, що робить не тільки повітря, а й всю атмосферу теплою та затишною.

Шановна Ольго Дмитрівно, картина в цілому вийшла реалістичною, що дійсно відображає Ваше життя, адже багато всього зроблено та реалізовано, але чимало чекає й попереду. Хай Бог Вам дає здоров'я, щастя, радості та успіхів.
Многая літа, шановна Ольго Дмитрівно!

Марина Богданова, Ганна Александрова

Шановна
Ольго Дмитрівно!

Від щирого серця вітаю Вас із ювілеєм і бажаю міцного здоров'я, благополуччя і миру, успішного здійснення всіх професійних і особистих задумів. Нехай робота приносить Вам радість, а доля збагачує життєвою мудрістю, енергією, натхненням і радістю сьогодення.

Декан факультету фізичної культури, спорту та здоров'я людини Бердянського державного педагогічного університету, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор, олімпійський чемпіон, Сергій Георгійович Кушнірюк

Уперше з Ольгою Дмитрівною Харлан я познайомилася в стінах Бердянського державного педагогічного університету. Від Ольги Дмитрівни я дізналася, що її мала Батьківщина – Тернопільщина, а в Бердянськ вона приїхала в 1987 році після закінчення Чернівецького державного університету: за розподілом потрапила до ЗОШ № 4. І після того усе її подальше життя було пов'язане з цим неймовірно затишним і сонячним містом.

У 1990 році Ольга Дмитрівна розпочала викладацьку діяльність у БДПУ. Почала активно займатися наукової роботою. Спочатку захистила кандидатську дисертацію "Творчість Катрі Гриневичевої в контексті західноукраїнської літератури першої половини XX ст." (1997), а згодом і докторську "Моделі катастрофізму в українській та польській прозі міжвоєнного десятиліття" (2009).

На сьогодні Ольга Дмитрівна – авторка понад 150 статей. Я часто слухала її доповіді на наукових конференціях (так складається, що ходимо одними науковими стежками). Ці доповіді завжди цікаві, із неймовірно інтригуючими назвами, дають широке поле для роздумів. Навіть зараз згадую, яке враження справила на мене її книжка "Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1918–1939)".

У центрі уваги дослідниці – інтермедіальні студії та постколоніальний дискурс. Ольга Дмитрівна завжди в курсі всіх наукових новинок, зокрема вітчизняних та зарубіжних праць із гуманітаристики. У властивій їй спокійній, неквапливій і переконливій манері вона при розмові може поділитися своїми інтелектуальними напрацюваннями. Це така неймовірна кількість монографій, статей із літературознавства, культурології, філософії, соціології, що часто дивуєшся, коли вона встигає все це осмислити та прочитати.

Нині, у пекельний воєнний час, Ольга Дмитрівна знаходить у собі сили працювати й викладати. 9 листопада Ольга Дмитрівна матиме свято. Хочу привітати шановну колегу з ювілеєм. Зараз ловлю себе на думці, вітаючи рідних і знайомих, як звузилося нині коло побажань. Тепер кожному треба небагато: здоров'я, довгождана Перемога і Мир. Тому зичу шановній Ювілярці фізичних і душевних сил, щоб пережити цю страшну війну, а також творчої енергії і наукової активності. Нехай життя дарує багато приводів для радості.

З повагою, Світлана Лущій

Моя щира дяка за все моїй наставниці, яка зробила для мене моє майбутнє.

Завдяки Вашим захоплюючим лекціям, Ольго Дмитрівно, я закохався в українську літературу. Ви не просто передали мені знання, а й запалили в моєму серці вогонь творчості та любові до рідного слова. Не без Вашого впливу моя українська стала моєю першою мовою! Ми з Вами відстояли два Майдани у Бердянську – даючи приклад, як це бути українцями, громадянами України, у російськомовному середовищі.

Не без Вашого впливу моя українська стала моєю першою мовою! Пам'ятаю, як Ви з таким натхненням розповідали нам про історію нашої літератури, держави, про видатних українців. Саме завдяки Вам я почав пишатися своїм походженням і прагнути до того, щоб моя рідна мова звучала голосно і впевнено. І які ж ми були разом відважними, коли виходили на Майдани у Бердянську! Ми з Вами відстояли два Майдани, доводячи всім, що українці – це незламний народ, який завжди буде боротися за свою свободу і незалежність.

Ваша педагогічна майстерність і щира пристрасть до літератури надихають мене. Бажаю Вам міцного здоров'я, невичерпної енергії та нових творчих звершень.

Олексій Сухомлинов, доктор філологічних наук, професор, академік Української технологічної академії по відділенню соціально-гуманітарних технологій, співробітник Інституту славістики Польської академії наук (Варшава)

Дорога Ольго Дмитрівно!

Сердечно вітаю Вас із ювілеєм і бажаю залишатися такою ж чарівною, мудрою та оптимістичною, якою Ви є!

Я знаю Вас багато років, а здається – цілу вічність. З тої першої лекції у вересні далекого 1992 року, коли Ви увійшли до авдиторії в головному корпусі БДПУ, така радісна, усміхнена, привітна, ніби все навколо осяяло сонячним світлом. Такі ж були всі Ваші лекції і семінари, та навіть іспити! Ви зуміли захопити нас, юних філологів, читанням, прищепили любов та інтерес до літератури, які не згасають і досі. Я мала честь працювати поруч із Вами і під Вашим керівництвом більше 20 років і завжди відчувала Вашу підтримку, могла звернутися за порадою, і я це надзвичайно ціную. Скільки всього ми пройшли разом – конференції, конкурси, літературні вечори, акредитації, захисти дисертацій і зустрічі читацького клубу... Для мене Ви – зразок керівника, жінка-лідер, яка вміє згуртувати викладачів і студентів, надихнути новими ідеями. Скільки пов'язано з Вами світлих спогадів про наш університет у Бердянську, про рідну кафедру, куди завжди було приємно приходити. Я особливо вдячна Вам за стійкість і відданість у складні часи Євромайдану і війни, за руку підтримки «Нашим Атлантам». Для мене Ви були і залишаєтеся правдивою Українкою, яка знає і любить нашу історію, культуру, книгу. Я впевнена, що Вашим вихованцям передалися ці почуття, і не одне покоління студентів відчули себе громадянами завдяки Вам. Навіть тепер, коли війна розкидала нас по різних містах, я знаю, що Ви поруч, що Ваша усмішка вселяє надію і віру в майбутнє. Щиро і сердечно дякую Вам, що Ви є в моєму житті!

З повагою та любов'ю,
Софія Філоненко, професорка УКУ

Дорога Ольго Дмитрівно!

Вітаю Вас із цим чудовим ювілеєм! Пройдені роки – це скарбниця життєвого та професійного досвіду, наповнена яскравими здобутками й глибокими знаннями, якими Ви щедро ділитеся з усіма, хто має честь Вас знати. Ваш неоціненний внесок у вивчення української літератури міжвоєнного періоду надихає ціле покоління студентів і колег, а Ваші лекції та наукові дослідження відкривають нові горизонти розуміння нашої культурної спадщини.

Ви – людина неймовірного інтелекту, мудрості та доброти, і з Вами завжди легко та цікаво, незалежно від теми розмови, будь то глибокий літературний аналіз чи захоплюючий футбольний матч!

Бажаю Вам міцного здоров'я, невичерпної енергії, натхнення та радості у всьому, що Ви робите. Нехай кожна нова сторінка життя буде наповнена теплом, радістю та підтримкою близьких. І, звісно, Перемоги і повернення у рідні стіни на березі Азовського моря!

З найщирішими побажаннями,
Ольга Боговін

Шановна Ольго Дмитрівно!

Світ літератури - світ віртуальний, але він - і дійсний простір концентрованої духовності, а людина, яка присвятила його вивченню життя, - висока людина. Щирі вітання й побажання здоров'я, натхнення і щастя дозвольте висловити шановній Ользі Дмитрівні, яка в такий непростий час очолює і зберігає кафедру української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства Бердянського державного педагогічного університету. Команду незламних і творчих, сильних. Мудра провідниця, знана науковиця, чуйна і добра людина. Крізь усі шторми, котрі судилося пройти кафедрі, і зберігши курс на високі, вічні цінності.

З глибокою повагою і вдячністю - Андрій Гурдуз,
доцент Миколаївського національного університету
ім. В.О. Сухомлинського

ЛЮБА ОЛЬГО ДМИТРІВНО!

Я невимовно щаслива, що саме Ви були моїм науковим керівником. Своєю мудрістю, стриманістю, порядністю Ви постійно скеровували мою нестримну енергію у правильне русло. Про Вашу підтримку можна складати легенди. Поряд з Вами, навіть, стоячи на тонкій кризі, я завжди відчувала твердий ґрунт під ногами. Ви повсякчас щедро ділилися зі мною своїми знаннями та вміннями, допомагаючи мені дійти до мети. Поряд з Вами, доктором наук, професором, керівником, я ніколи не відчувала себе не в своїй тарілці. Дякую Вам за величезну повагу до всіх моїх думок та ідей. Ваші зауваження завжди звучали як добрі, дружні поради й ніколи, як дошкульна критика. Ви сучасна, модна, сміливa, впевнена у собі, харизматична навчили мене гордо мовчати, коли хочеться кричати й нищити все на своєму шляху. І як виявилося, Ваша стратегія поведінки набагато ефективніша ніж моя. Тепер я завжди, в новій ситуації, думаю: а що б зараз зробила Ольга Дмитрівна. Очевидно, що я не знаю як би Ви вчинили в тій чи тій ситуації, але вчуся бути мудрою і виваженою, як мій науковий керівник. Дякую, за шлях, який Ви пройшли зі мною.

Міцно обіймаю й бажаю Вам безлімітного здоров'я, безперебійного благополуччя, гармонії в усьому, незабутніх емоцій, фантастичних подорожей, неповторних та яскравих виступів на найпрекрасніших конференціях, вдячних студентів, мирного неба й перемоги України.

З повагою,
Ірина Смаровоз.

Шановна Ольго Дмитрівно!
Дорога моя подруго!

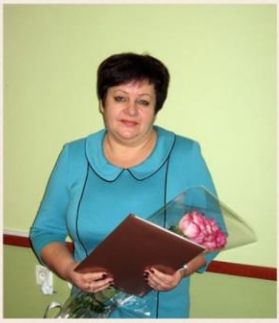

У цей чудовий день – день твого народження – я щиро хочу тебе привітати! Впевнена, що погодишся, що не існує віку в жінки, оскільки з кожним роком вона стає мудрішою, багатшою духовно, набуває особливого шарму і чарівності. Це про тебе!

Побажаю я тобі, Олечко, зовсім небагато – нехай усе, що маєш , приносить тобі радість, нехай усе, чого в тебе немає, не є для тебе необхідністю, нехай усе, про що мрієш, дивом з'явиться у твоєму житті.

Довгих тобі років, Дмитрівно, але щоб вони не були тобі тягарем! Бажаю бути щасливою людиною, знаходити задоволення у звичайних речах, у своїх роках та у новому соціальному статусі! Радій кожному новому дню, шановна ювілярко!

Вдячна долі, що ТИ є в мене!

З повагою - Тамара Макаренко

Вітаю, Ольго Дмитрівно, з Днем народження та Ювілейною датою!!!

Так хочеться багато гарного сказати за наші довгі, дружні, теплі і творчі роки спілкування. Познайомилися ми у минулому столітті – тримаємося і сьогодні. В дружнє коло зібрав нас, молодих викладачів, гуртожиток Бердянського державного педагогічного інституту. З часом виявилось, що не тільки зібрав, але й поєднав по життю. Пам'ятаються часи здобуття викладацького досвіду, навчання в аспірантурі та захисти дисертацій, спільне переживання радості та негараздів життєвих, щасливі події в житті наших дітей, які продовжують тримати дружній зв'язок і нині.

Дякую за підтримку у створенні спільного творчого проекту – заснування ансамблю народної пісні «Золотий гомін». Були цікаві і незвичні для музикантів запропоновані форми в організації колективу, такі, наприклад, як оголошення конкурсу на назву колективу. Участь брали як студенти, так і викладачі. Більш того, відбувалось багатоденне обговорення! Це виявилась така собі загальнофакультетська справа. Але з часом обрана назва ансамблю «Золотий гомін» стала не тільки візитівкою, а і внутрішнім покликом як для студентів, так і викладачів, які захоплювалися традиційною народною творчістю. На довгі роки залишаться теплі спогади як від вибору костюмів (враховуючи регіональну особливість), перших прослуховувань, репетицій до концертних виступів.

Можна зараз точно сказати, що більшість, що в житті планувалось і робилось, зроблено правильно і з любов'ю!!!

Бажаю бути щасливою людиною, радіти кожному новому дню, знаходити задоволення у звичних речах, словом – цінуйте те, що маєте, і доля обов'язково обдарує Вас ще більше!

Хай очі завжди посміхаються, а серце завжди співає, хай на душі буде тепло та спокійно. Благополуччя, добра та яскравих моментів у житті!

Олена Бузова

Шановна Ольго Дмитрівно!

Від щирого серця вітаю з Днем народження! Бажаю міцного здоров'я, успіхів у роботі, особистого щастя, розумних і вдячних студентів і звичайно, мирного неба. Нехай життя дарує багато можливостей, чудових ідей, добрих почуттів, приємних емоцій, цікавих захоплень і перемог!

Із повагою, Гнатюк Віталій, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації факультету фізичної культури, спорту та здоров'я людини БДПУ

Шановну Ольгу Дмитрівну, чарівну й мудру жінку, надійну, високопрофесійну колегу, інтелігенту й толерантну людину щиросердно вітаємо з ювілейним Днем народження!

З почуттям глибокої шани зичимо Вам, дорога Ольго Дмитрівно, щастя, добробуту, успіхів у всіх починаннях, щоденних справах, сміливих планах і сподіваннях. Нехай у Ваших задумах завжди буде мудрість, у службових справах – підтримка однодумців, на серці – спокійно і сонячно від людської вдячності! Нехай ваше життя буде зіткане з усіх можливих благ, нехай поруч завжди будуть добрі і щирі колеги та друзі, а Бог посилає міцне здоров'я і свою благодать Вам і Вашій родині! Переможного Вам особистого нового року під мирним небом рідної України!

З повагою та найщирішими побажаннями – кафедра української мови та журналістики.

ДОРОГА ОЛЬГО ДМИТРІВНО!

Щиро вітаю Вас із ювілейним днем народження. Нас пов'язують довгі роки спільної продуктивної праці. Для мене Ви — людина, поруч з якою я починала свій трудовий шлях на кафедрі літератури, саме Ви допомогли сформулювати тему кандидатської дисертації. Давно, ще в останній рік попереднього століття, Ви з такою легкістю, може на декілька секунд замислилися, і запропонували досліджувати творчість Наталени Королеви. Мене це вразило тоді, і продовжує вражати зараз. У щасливі доковідні і довоєнні часи разом їздили на роботу і поверталися додому — і це було додатковим часом, коли можна було не тільки проговорити робочі моменти, а й порадитися, обмінятися думками, зрештою — посміятися. Із цих мозаїчних фрагментів створюється ціле полотнище життя. Дякую Вам і за сьогодення — завжди раджуся щодо науки і кафедральних питань, прошу почитати мої недосконалі тексти, ділюся особистим, отримую поради і підтримку. Хочеться побажати міцного здоров'я, здійснення мрій та задумів, родинного затишку, Перемоги великої і перемог щоденних. І щоби книги, які Ви так любите, не закінчувалися ніколи))

Люблю і поважаю! Юлія Мельнікова

Шановна Ольго Дмитрівно,

з почуттям глибокої шани й поваги щиросердно вітаю Вас з ювілейним Днем народження! Упродовж багатьох років маю щастя працювати з Вами в одному колективі й захоплююся Вашим високим професіоналізмом, самовідданістю, мудрістю, щирістю, мужністю, порядністю, чарівністю й вишуканою елегантністю! Зичу Вам, дорога Ольго Дмитрівно, міцного здоров'я, духовних і фізичних сил, невичерпної енергії, невгасимого оптимізму, тепла, затишку, успіхів у всьому, яскравих вражень, перемог і Перемоги! Радійте життю, насолоджуйтеся кожною хвилиною і завжди майте вірних, надійних друзів поряд! Хай доля подарує ще багато щасливих літ, сповнених радості, добра, надії під мирним небом рідної країни!

З повагою – Вікторія Ліпич.

Шановна Ольго Дмитрівно!

Щиро вітаю Вас з ювілеєм! Усім нам завжди 18, а 60 років – це сума добрих справ, розуму, порядності, совісті, веселих днів, пригод, творчих удач. Нехай цей ювілей ознаменує новий період у житті, дасть старт для нових починань і творчих звершень. Бажаю бути щасливою, радіти життю, насолоджуватися кожною хвилиною. Нехай у Вашому домі панують спокій, затишок і гармонія, хай кожен день приносить лише яскраві та гарні події. Міцного здоров'я Вам і мирного неба у вільній і незалежній Україні!

З повагою – Валентина Юносова

Шановна Ольго Дмитрівно!

Ваш ювілей – не просто день народження, це важливий етап, коли накопичений досвід і глибина знань стають джерелом мудрості, якою Ви щедро ділитеся з колегами та студентами. Досвід дарує тонке розуміння людської природи, уміння бачити важливе та підтримувати людей навколо.

Для мене Ви не лише приклад демократичного керівника кафедри і приймальної комісії, але й джерело натхнення, Учитель, який розкриває в інших потенціал і підтримує прагнення до самостійного розвитку. Це нагадує притчу про наставника, який показував шлях, але не нав'язував жодного напряму. Саме така підтримка допомогла багатьом із нас знайти свою дорогу і вирости професійно. Гріють душу спогади про ваші «ненапряжні» лекції з літератури, унікальний досвід приймальної комісії та шашлики на косі, літературні вечори, кафедральні тусовки, наукові конференції, літературні читання.

Від усього серця бажаю Вам, щоб кожен новий день приносив нові радості та звершення, а Ваша мудрість продовжувала надихати нас усіх. Дякую за роки співпраці, підтримку та справжню людяність у кожній зустрічі

З повагою і вдячністю,
Роман Костромицький

Шановна Ольго Дмитрівно!

Колектив кафедри іноземних мов і методики викладання щиро вітає Вас з ювілеєм! Ваша багаторічна наукова діяльність, захопленість літературою, щирість та вміння зацікавити студентів завжди викликали повагу і були потужним імпульсом для розвитку наукової думки в нашому університеті.

Щиро бажаємо Вам невичерпного джерела натхнення, міцного здоров'я, творчих злетів та нових наукових відкриттів. Нехай Ваша відданість науці і педагогічній діяльності, глибока ерудиція та креативність продовжують надихати молодих науковців на цікаві творчі пошуки. Ви, як справжній педагог, не вказуєте іншим, що їм робити, а випромінюєте достатньо світла, щоб ваші студенти самі знайшли свій унікальний шлях.

Нехай мир і злагода панують в Україні, а Ваша невтомна праця приносить радість і задоволення. Нехай кожен новий день дарує Вам нові творчі ідеї та наснагу до праці. Зі святом Вас, шановна Ольго Дмитрівно!

З повагою та найкращими побажаннями, колектив кафедри іноземних мов і методики викладання

Шановна Ольго Дмитрівно,

щиро вітаю Вас з ювілеєм!

Я завжди з теплотою згадую Ваші лекції, які відвідувала ще за студентських часів. Вони надихали мене на прочитання і перепрочитання літературних творів та їх ретельний аналіз. Відкивали вміння бачити приховане. Я вдячна Вам за професійні поради, натхнення та цікаві ідеї, якими Ви щедро ділилися з нами.

Ваше захоплення інтермедіальністю та міським текстом, а також змістовні, сповнені оригінальних ідей статті, які можна читати замість книжок, спонукали мене до наукових досліджень у цій галузі. Я ціную вашу підтримку під час написання дисертації. Ви завжди вміли заспокоїти і надихнути своїм позитивним поглядом на життя. Ваше вміння бачити приховане в тексті та нетрівіальний погляд завжди мене вражали.

Щиро бажаю Вам міцного здоров'я, творчого натхнення, нових наукових звершень та особистого щастя! Нехай кожен новий день дарує Вам радість і наснагу!

З повагою та найкращими побажаннями, Ірина Школа

Шановна Ольго Дмитрівно!

Вітаю Вас із ювілеєм, чудовою нагодою, що об'єднує навколо Вас студентів, колег і друзів! Ваша праця – не лише наукова, а й культурна місія, спрямована на збереження й примноження українського літературного надбання. Як дослідниця, Ви відкриваєте нові обрії літературознавства, вивчаєте глибокі пласти культури та сміливо інтегруєте Україну в міжнародний науковий простір. Ваш невтомний патріотизм, любов до рідної землі та вірність її традиціям стають прикладом для всіх нас, особливо зараз, коли наша країна потребує єдності й сили. Ваша підтримка, а також відданість Вашого чоловіка, що захищає Україну, є для нас символом незламності. Бажаю Вам невичерпної енергії, натхнення на нові відкриття, міцного здоров'я та тепла близьких. Нехай кожен день приносить радість від улюбленої справи, а Ваша праця продовжує надихати й прославляти Україну в науковому світі!

З теплом і безмежною повагою,
Ірина Шиманович

Для Ольги Дмитрівни

Мало горіти своїм захопленням, важче пронести цей вогонь та жагу знань крізь роки та запалити цю іскру в серцях інших.

Це спокійне тепло, ніби від домашнього вогнища, вразило мене ще студенткою. Без тиску та зайвої театральності, спокійно та захопливо водночас Ольга Дмитрівна знайомила нас із творами українських письменників. Закоханість у літературу народжується з симпатії до викладача та періоду, який він викладає. Perfect Match стався і ось вже Ольга Дмитрівна - мій перший науковий керівник, якій я завдячую пристрастю до української літератури початку XX століття, яку вона передала мені та багатьом дівчатам та хлопцям нашої спеціальності.

Як директор Інституту філології та соціальних комунікацій, вона опікувалася студентством чуйно і зібрала тоді чудовий директорат. Ми, як тодішні першокурсники, а далі вже і магістранти, могли звернутися за будь-якою допомогою чи порадою. Від навчальних досягнень чи труднощів, наукових досліджень, до життєвих гараздів або халеп, - усе можна було пережити тоді разом.

Щиро вдячна переплетінню шляхів життєвих, що звело мене з такою чудовою людиною. Вітаю з Днем народження!

З повагою, Оксана Мітракова

Шановна Ольго Дмитрівно!

Щиро вітаємо Вас із ювілеєм! Хочемо подякувати за мудре керівництво і людяність, порядність і доброзичливість! Бажаємо Вам невпинного руху до подальших звершень, успішного здійснення всіх планів. Хай доля завжди відкриває для Вас нові обрії для майбутніх досягнень! Нехай підтримкою для Вас будуть близькі люди та однодумці, а цікаві книги не залишають часу сумувати!

З повагою, кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства БДПУ

Дорога Ольго Дмитрівно!

Багато років знаю Вас як Ваша колега. Ви прийшли до Бердянського державного педінституту після роботи в школі N4 м. Бердянська, маючи досвід педагогічної роботи. Далі на Вас чекав шлях по сходинках як кар'єрного, так і професійного зростання. Сміливо і впевнено Ви йшли вперед, вміючи підтримувати і дружити. Завжди чекала з нетерпінням Ваші виступи на нашій спеціалізованій вченій раді із захисту кандидатських дисертацій, бо це було високопрофесійно і пізнавально. Я захоплювалася успіхами Вашого сина, який наполегливо йшов до чемпіона Європи з ушу. Ви вчили його самостійності ще з малого віку, відправляючи на змагання в інші міста і країни. Ви обрали гідного собі чоловіка, який був не тільки для Вас захисником, але і для нашої країни, яку до сьогодні боронить на полі битви. До свого ювілею Ви підійшли зі значними успіхами в усіх сферах. Радію, що Ви допомогли відновити наш збірник наукових праць «Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету» і не побоялися взяти на себе відповідальність як головний редактор. Вітаю Вас і зичу бути щасливою від усього, що вже зробили і що ще зробите! Цікавого життя в мирній країні!

Вікторія Зарва.

Шановна Ольго Дмитрівно!

Сердечні вітання з ювілеєм! Нехай роки будуть довгими і щасливими, подорожі легкими і бажаними, книги прочитаними й цікавими, дружба щирою, а домівка затишною. Многая літа!

Ольга Новик

Нерозлучна з книгою

Можливо, інтереси нашої ювілярки визначилися вже датою народження – день вшанування пам'яті Нестора Літописця – День української писемності та мови. Книга для Ольги Дмитрівни – порадниця, подруга, розрадниця, у товаристві якої затишно й комфортно.

Пізнане, осмислене, обдумане ювілярка несе іншим, ділячись ним як словесно (на заняттях, зібраннях), так і письмово (в записах, тезах, статтях, посібниках, монографіях).

Бажаю Ользі Дмитрівні все нових і нових незрадливих співбесідників.

Валентина Школа, докторка філол. наук, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства БДПУ

Дорога Ольго Дмитрівно!

Хочу щиро привітати Вас із Днем народження й побажати попереду ще багато щасливих років. Ювілей - це час підбиття підсумків і постановки нових цілей, тому бажаю Вам, щоб життєві орієнтири ніколи не підводили, а нові мрії впевнено вели на життєвому шляху до щастя. Здоров'я і натхнення Вам, щоб вони підживлювали Ваш талант літературознавиці й педагога завжди! А ще бажаю найближчим часом відчути наше тепле бердянське сонечко і лагідні хвилі Азовського моря в мирному українському Бердянську!

З повагою і щирими побажаннями,
Табакова Ганна

Дорога Ольго Дмитрівно!

Для мене Ви завжди асоціювалися з сонячним кольором. Не жовтим, не жовтогарячим чи оранжевим, а саме СОНЯЧНИМ. Бо такою Ви є людиною: усміхненою, сердечною, доброю. Насамперед хочеться подякувати Вам за стільки років комфортної, спільної праці. За ваш спокій і оте «спішити повільно», за розсудливість та легкість у спілкуванні й вирішенні проблем. Я з теплом і ностальгією згадую наші ранкові розмови про все на світі за чашкою кави. Дякую за таку кількість цікавих книжок, які я прочитала завдяки Вашим рекомендаціям. І особлива подяка за те, що по-новому відкрили для мене 10-30 ті роки в українській літературі. Саме Ви показали, наскільки це цікавий та різножанровий період в нашій літературі (мене назавжди підкорили Семенко, Свідзінський, Домонтович, Вільде, Смолич та Ордівський). Завдяки Вам я знаю, як це працювати в задоволення у теплій, спокійній атмосфері; знати, що завжди можеш без страху звернутися за порадою і допомогою. Ну і, звісно, саме Ви пробудили в мені любов до запареної кави.

Щиро вітаю Вас із Днем народження. Бажаю Вам здоров'я, добробуту, сімейного затишку.

Сподіваюсь на довгі роки спільної праці. Зі щирою вдячністю і любов'ю, Тетяна Свіца

БІБЛІОГРАФІЯ

1995 рік

1. Харлан О. Д. Особливості творення образів у повісті Катрі Гриневичевої "Шоломи в сонці". *Поетика художнього твору*. Бердянськ, 1995. С. 24–29.

1996 рік

2. Харлан О. Д. Полісемантичність епіфонеми в малій прозі Катрі Гриневичевої. *Поетика художнього тексту*. Київ–Херсон, 1996. С. 114–115.

1997 рік

3. Харлан О. Д. Катря Гриневичева у творчій спадщині Є. Маланюка. Євген Маланюк і література, історіософія, культурологія : у 2 ч. Кіровоград, 1997. Ч. ІІ. С. 68–72.

4. Харлан О. Д. Її називали володаркою слова. *Українська мова та література*. 1997. № 20. С. 14–18.

5. Харлан О. Д. Дитяча тематика в творчості Катрі Гриневичевої. *Початкова школа*. 1997. № 11. С. 17–20.

6. Харлан О. Д. Творчість Катрі Гриневичевої в контексті західноукраїнської літератури першої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «українська література». Київ, 1997. 16 с.

7. Харлан О. Катря Гриневичева: життя і творчість : навч. посібник. Київ : Міжнар. фінансова агенція, 1997. 37 с.

8. Харлан О. Історична проза Катрі Гриневичевої : навч. посібник. Київ : Міжнар. фінансова агенція, 1997. 50 с.

1999 рік

9. Харлан О. Д. Рецепція біблійних та апокрифічних образів у ранній творчості Катрі Гриневичевої. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання, 1999. Вип. IV : Лінгвістика і літературознавство. С. 66–70.

2000 рік

10. Харлан О. Д. "Велесова книга": поетико-функці-ональні особливості зооморфічної символіки. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання, 2000. Вип. V: Лінгвістика і літературознавство. С. 127–132.

11. Харлан О. Д. Біблійні мотиви та образи у збірці Катрі Гриневичевої "Непоборні". *Біблія та культура*. Чернівці : Рута, 2000. Вип. 2. С. 55–59.

12. Харлан О. Катря Гриневичева: Літературний портрет: монографія. Київ : Знання, 2000. 168 с.

2001 рік

13. Харлан О. Д. Притча про блудного сина як сюжетотвірна основа "Автобіографії" Іллі Турчиновського. *Біблія та культура*. Чернівці : Рута, 2001. Вип. 3. С. 42–47.

14. Харлан О. Д. Універсальна картина світу у поезії Климентія Зіновіїва та Мацуо Басьо. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання, 2001. Вип. VI: Лінгвістика і літературознавство. С. 121–127.

15. Харлан О. Основні проблеми вивчення "Велесової книги": навч. посібник. Київ : Знання, 2001. 109 с.

2002 рік

16. Харлан О. Д. Катастрофізм як тип художнього світосприйняття в українській та польській літературі міжвоєнного двадцятиліття. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання України, 2002. Вип. VII: Лінгвістика і літературознавство. С. 310–318.

2003 рік

17. Харлан О. Д. Катастрофічні візії світу в антиутопіях міжвоєнного двадцятиліття (на матеріалі творів С. І. Віткевича та В. Винниченка). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання України, 2003. Вип. VIII: Лінгвістика і літературознавство. С. 305–310.

18. Харлан О. Д. Дискурс катастрофізму в українській та польській літературі. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Вип. IX: Лінгвістика і літературознавство. Київ : Знання України, 2003. С. 411–419.

2004 рік

19. Харлан О. Д. Катастрофізм українського інтелектуального роману міжвоєнного двадцятиліття. *Матеріали III Міжнародної наукової конференції "Динаміка наукових досліджень–2004"* (Дніпропетровськ, 21–30 червня 2004 р.). Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. Т. 23. С. 35–38.

20. Харлан О. Д. Катастрофізм текстуального простору повісті М. Хвильового "Санаторійна зона". *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Філологія. 2004. № 632, вип. 42. С. 380–383.

2005 рік

21. Харлан О. Д. Війна як моральна катастрофа людства (на матеріалі творів О. Турянського та Ю. Віттліна). *Київські полоністичні студії*. Київ, 2005. Т. VII: "Українська школа" в літературі та культурі українсько-польського пограниччя. С. 458–464.

22. Харлан О. Д. Пейзаж як вияв катастрофічної свідомості (на матеріалі прози про першу світову війну). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ : Знання України, 2005. Вип. X: Лінгвістика і літературознавство. С. 306–314.

23. Харлан О. Д. Мала проза Валер'яна Підмогильного і Бруно Шульца: екзистенційний аспект катастрофізму. *Українське літературно-мистецьке Відродження 20-х років XX століття: Питання стилю, проблематики, поетики, мови*: зб. праць Всеукр. наук. конф. (11–12 травня 2005 р.). Черкаси : Брама-Україна, 2005. С. 211–219.

2006 рік

24. Харлан О. Д. "Щоденник" Євгена Чикаленка 1918–1919 рр.: Україна крізь призму катастрофізму. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ-Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. Вип. XI: Лінгвістика і літературознавство. Ч. II. С. 193–200.

25. Харлан О. Д. Українська та польська історична проза міжвоєнного двадцятиліття: коди катастрофізму. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Літературознавство. Тернопіль, 2006. Вип. 20. С. 335–343.

26. Харлан О. Д. Функції метаморфози у прозі М. Йогансена і В. Ґомбровича. *Філологічні семінари*. Київ: Київський університет, 2006. Вип. 9: Національні моделі порівняльного літературознавства. С. 278–284.

2007 рік

27. Харлан О. Д. Суїцидальні мотиви в українській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Літературознавчі студії*. Київ : Київський університет, 2007. Вип. 19. Ч. 2. С. 222–226.

28. Харлан О. Перша світова війна в літературі: трансформація особистості. *Теорія літератури. Компаративістика. Художній діалог з історією*. Київ : Київський університет, 2007. С. 160–174.

29. Харлан О. Д. Світоглядно-естетичні моделі катастрофізму: екзистенційний аспект (на матеріалі прози М. Йогансена та В. Ґомбровича). *Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. Філологічні науки. 2007. № 2 (119). С. 102–111.

30. Харлан О. Д. Історіософські моделі катастрофізму у творчості Т. Шевченка та прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Шевченкознавчі студії*. Київ : Київський університет, 2007. Вип. 9. С. 98–101.

31. Харлан О. Д. Екзистенційна модель катастрофізму в українській та польській літературі міжвоєнного двадцятиліття (на матеріалі прози Валер'яна Підмогильного та Бруно Шульца). *Українська мова і література в школі*. 2007. № 1. С. 51–54.

32. Харлан О. Д. "Жанна-батальйонерка" Ґео Шкурупія як інваріант любовного роману. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Київ–Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. Вип. XIII. С. 121–129.

33. Харлан О. Д. Провокативний дискурс роману Ю. Липи "Козаки в Московії". *Вісник Запорізького національного університету*. Філологічні науки. Запоріжжя : ЗНУ, 2007. С. 56–62.

34. Харлан О. Д. Катастрофічні виміри української та польської історичної прози міжвоєнного двадцятиліття (на матеріалі творів К. Гриневичевої та Я. Івашкевича). *Література. Фольклор. Проблеми поетики*. Київ : Акцент, 2007. Вип. 26. С. 316–327.

35. Харлан О. Д. Катастрофізм текстуального простору малої прози В. Підмогильного. *Мова і культура*. Київ : Вид. Дім Дмитра Бураго, 2007. Вип. 9. Т. XII (100). С. 91–97.

36. Харлан О. Д. Катастрофізм як філософське поняття та літературознавчий термін. *Філологічні семінари*. Київ : Київський університет, 2007. Вип. 10: Понятійний апарат сучасного літературознавства: "своє" й "чуже". С. 333–342.

37. Харлан О. Д. Катастрофічні коди в українській та польській літературі міжвоєнного двадцятиліття. *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту)*. Дніпропетровськ : Пороги, 2007. С. 550–560.

38. Харлан О. Д. Катастрофічні виміри "Хроніки Гречок" В. Леонтовича. *Сучасний погляд на літературу*. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2007. Вип. 11. С. 191–202.

39. Харлан О. Д. Катастрофізм як один із жанрових чинників щоденників міжвоєнного двадцятиліття. *Філологічні науки*. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. Ч. 2. С. 242–251.

40. Харлан О. Д. Катастрофічні тенденції в романі Ернеста Юнгера "На Мармурових скелях". *Актуальні проблеми іноземної філології.* Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. Вип. 1: Лінгвістика та літературознавство. С. 286–294.

41. Харлан О. Д. Катастрофізм художнього простору прози Ірини Вільде і Полі Гоявічинської. *Київські полоністичні студії.* Київ, 2007. Т. IX: Європейський вимір української полоністики. С. 402–409.

2008 рік

42. Харлан О. Д. Українська та польська література міжвоєнного двадцятиліття: катастрофічні ландшафти. *Актуальні проблеми слов'янської філології.* Ніжин : Аспект–Поліграф, 2008. Вип. XVI : Лінгвістика і літературознавство. С. 348–355.

43. Харлан О. Чернівецький текст у циклі повістей Ірини Вільде "Метелики на шпильках". *Слово і час.* 2008. № 2. С. 27–33.

44. Харлан О. Д. Мала проза Бруно Шульца: у дзеркалі катастрофізму. *Актуальні проблеми іноземної філології :* Лінгвістика та літературознавство. Київ : Освіта України, 2008. С. 190–195.

45. Харлан О. Д. Код Атлантиди в літературі. *Українська мова та література*. 2008. № 22–24. С. 27–29.

46. Харлан О. Д. Моделі технократичного катастрофізму у прозі М. Івченка та Я. Івашкевича. *Філологічні студії.* Луцьк : Твердиня, 2008. № 1–2. С. 194–205.

47. Харлан О. Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1981–1939) : монографія. Київ : Освіта України, 2008. 305 с.

48. Харлан О. Д. Моделі катастрофізму в українській та польській прозі міжвоєнного двадцятиліття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук: спец. 10.01.05 «порівняльне літературознавство». Київ, 2008. 35 с.

2009 рік

49. Харлан О. Д. Міський текст в історичній ретроспективі (Зінаїда Тулуб "Людолови"). *Актуальні проблеми слов'янської*

філології. Донецьк : Юго-Восток ЛТД, 2009. Вип. XX : Лінгвістика і літературознавство. С. 106–115.

50. Харлан О. Д. Розвиток жанру ретродетективу в сучасній європейській літературі. *Актуальні проблеми іноземної філології* : Лінгвістика і літературознавство. Донецьк : Юго-Восток, 2009. Вип. IV. С. 79–87.

51. Харлан О. Д. Повсякденність крізь призму вічності: один тиждень з життя Михайла Драй-Хмари. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія "Філологічні науки". Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2009. Вип. 19. С. 76–81.

52. Харлан О. Топос Аркадії в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Україністика: минуле, сучасне, майбутнє*: зб. ст. учасників міжнар. конф. (Брно, 19–20 листопада 2008 р.). Брно, 2009. С. 525–531.

53. Харлан О. Д. Міський текст в українській прозі міжвоєнного двадцятиліття. Література у просторі культури : колект. монографія / О. Д. Харлан, Н. П. Анісімова, С. О. Філоненко, В. Є. Копиця. Донецьк : Юго-Восток, 2009. С. 10–42.

2010 рік

54. Харлан О. Д. Поетика повсякденності в "Щоденнику" Михайла Драй-Хмари. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 1. С. 50–54.

55. Харлан О. Жіноча персоносфера в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Актуальні проблеми філології: мовознавство, літературознавство, методика викладання філологічних дисциплін*: зб. ст. І Міжнар. наук.-практ. конф. (Маріуполь, 23 квітня 2010 р.). Маріуполь, 2010. Т. ІІ : Літературознавство. Методика викладання філологічних дисциплін. С. 114–118.

56. Харлан О. Д. Інфернальний текст у творчості Кирила Транквіліона-Ставровецького та Миколи Хвильового. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Серія : Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2010. Вип. XXIII. Ч. ІІ. С. 47–55.

57. Харлан О. Д. Топос Аркадії в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Актуальні проблеми іноземної філології*. Серія : Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2010. Вип. V. Ч. 2. С. 42–48.

58. Харлан О. Богдан-Ігор Антонич: вищуканий зразок творчої досконалості. *Азовский вестник*. 2010. № 39 (1022). С. 3.

59. Харлан О. Д. Ретро-детектив у сучасній європейській літературі: модифікації жанру. *Наукові праці*. Сер. "Філологія. Літературознавство". 2010. Т. 135. Вип. 122. С. 84–88.

60. Харлан О. Українська і польська літератури міжвоєнного двадцятиліття: порівняльний аспект. *Українсько-польські літературні взаємини: історія, типологія, рецепція*: колективна монографія / О. Г. Астаф'єв, П. В. Михед, Є. К. Нахлік, О. М. Нахлік, Р. П. Радишевський, Л. І Скупейко, О. Д. Харлан, Е. Д. Циховська. Донецьк : Ноулідж (донецьке відділення), 2010. С. 79–108.

2011 рік

61. Харлан О. Д. Художній простір творів Ірини Вільде (цикл "Метелики на шпильках") і Полі Ґоявічинської (дилогія "Дівчата з Новолипок" і "Райська яблуня"). *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія "Філологічні науки". 2011. Вип. 4.7. С. 112–116.

62. Харлан О. Д. Український роман 20–30-х років XX століття крізь призму авторської свідомості (Філатова О. Український роман 20–30-х років XX століття: типологія авторської свідомості : монографія. – Миколаїв: Іліон, 2010. – 485 с.). *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія "Філологічні науки". 2011. Вип. 4.7. С. 120–121.

63. Харлан О. Поетика повсякденного простору у прозі Марії Галич і Зоф'ї Налковської. *Київські полоністичні студії*. Київ : Університет "Україна", 2011. Т. XVIII. С. 260–263.

64. Харлан О. Топос Аркадії в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Светът на словото: сб. в чест на проф. Николай Даскалов*. Велико Търново: Ун-ко изд-во "Св. св. Кирил и Методий", 2011. С. 259–264.

65. Харлан О. Homo ludens як персонаж прози міжвоєнного двадцятиліття (Майк Йогансен – Ілля Еренбург – Вітольд Ґомбрович). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Філологічні науки. 2011. № 6 (217). Ч. ІІ. С. 47–53.

66. Харлан О. Історіософські моделі катастрофізму у творчості Тараса Шевченка та прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Зб. пр. Міжнар. (38-ї) наук. шевченківської конференції*. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2011. С. 249–254.

67. Харлан О. Д. Катастрофізм як сюжетотвірна основа прози Валер'яна Підмогильного і Бруно Шульца. *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту)*. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2011. Вип. 12. С. 139–151.

68. Харлан О. Історичний міський текст у романі Зінаїди Тулуб "Людолови". *Зб. пр. наук. читань: до 120-річчя з дня народження письменниці Зінаїди Тулуб*. Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. С. 212–227.

2012 рік

69. Харлан О. Роман "18 % сірого" Захарі Карабашлієва: проблематика та художня своєрідність. *Матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії* (17–18 травня 2012 р.): зб. тез. Бердянськ : БДПУ, 2012. С. 25–26.

70. Харлан О. Д. Поетика повсякденності в "Щоденниках" Михайла Драй-Хмари. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Серія: Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2012. Вип. XXVI. Ч. 2. С. 10–20.

71. Харлан О. "Нова речевість" як стильова тенденція в літературі перших десятиріч XX ст. *Зарубіжна література*. 2012. № 11 (747). С. 30–33.

72. Харлан О. Чернівецький текст у циклі повістей Ірини Вільде "Метелики на шпильках". *Студії з україністики*. Київ–Дрогобич : Посвіт, 2012. Вип. X: Література. Соціум. Епоха. Ювілейний зб. на пошану докт. філол. наук, проф. О. Астаф'єва. С. 734–743.

73. Харлан О. Д. Історія української літератури. *Курсові роботи з історії української літератури та методики її викладання*: методичні рекомендації до написання та оформлення: навчальний посібник для студентів спеціальності "Українська мова і література" / Н. П. Анісімова, М. М. Богданова, С. С. Журавльова, О. П. Новик, О. Д. Харлан, В. М. Школа. Бердянськ, 2012. С. 25–58.

74. Харлан О. Д. Актуальні проблеми історії української літератури. *Курсові роботи з історії української літератури та методики її викладання*: методичні рекомендації до написання та оформлення: навчальний посібник для студентів спеціальності "Українська мова і література" / Н. П. Анісімова, М. М. Богданова, С. С. Журавльова, О. П. Новик, О. Д. Харлан, В. М. Школа. Бердянськ, 2012. С. 58–65.

2013 рік

75. Харлан О. Жанрові особливості творчості Георгі Господинова. *Матеріали ІІ Міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії* (Бердянськ, 16–17 травня 2013 р.). Бердянськ, 2013. С. 81–83.

76. Актуальні тенденції викладання української літератури: матеріали Першого регіонального наук.-практ. семінару (29 березня 2013 р.) / [ред. кол: О. Д. Харлан (голова) та ін.]. Бердянськ, 2013. 98 с.

77. Харлан О. Д. Новий погляд на малу прозу порубіжжя. Рецензія на монографію Олени Колінько "Цілий світ у краплі води…": компаративний дискурс української і російської новели кінця ХІХ – початку ХХ ст." (Бердянськ: БДПУ, 2012. – 326 с.). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Серія: Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 1. С. 532–535.

78. Харлан О. Д. Наукова біографістика як відображення життєвої історії народу й людини. Рецензія на монографію: Ляшко С. М. Українські біографічні довідкові видання ХІХ–ХХ століття: історичні та теоретико-методологічні засади (Запоріжжя : Дике поле, 2010. – 288 с.). *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Серія: Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 4. С. 516–518.

79. Журавльова С., Харлан О. Програма навчальної дисципліни "Література рідного краю" для студентів спеціальності "Українська мова і література". *Література рідного краю в навчальних закладах Запорізької області*: посібник для вчителів і студентів-філологів. Бердянськ, 2013. С. 23–31.

80. Харлан О. Художній простір малої прози Віри Єніної. *Література рідного краю в навчальних закладах Запорізької області*: посібник для вчителів і студентів-філологів. Бердянськ, 2013. С. 51–56.

81. Харлан О. Д. Радість поетичного слова. *Смарагдове серце: поезії* / Даніїл Хабаров. Дрогобич : Юнеско-соціо, 2013. С. 5–6.

82. Харлан О. Жіноча персоносфера в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Теорія літератури: концепції, інтерпретації*. Київ : Логос, 2013. С. 170–175.

2014 рік

83. Харлан О. Д. Катастрофічні тенденції в українській і польській літературі міжвоєнного двадцятиліття. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені*

Володимира Гнатюка. Серія: Літературознавство. Тернопіль, 2014. Вип. 39. С. 468–474.

84. Харлан О. Д. Українська та польська література міжвоєнного двадцятиліття: катастрофічні ландшафти. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія: філологія. Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2014. Вип. І. С. 192–200.

85. Харлан О. Болгаристика на сторінках журналу "Всесвіт" (1980–1990-і рр.). *Матеріали ІІІ Міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії* (15–16 травня 2014 р.): зб. тез. Бердянськ : БДПУ, 2014. С. 151–153.

86. Харлан О. Д. Фольклорні аспекти прози Катрі Гриневичевої. *"У тридев'ятому царстві": феномен казки в літературі, фольклорі і медіа*: матеріали Міжнар. наук. конф. (25–26 вересня 2014 р.). Бердянськ, 2014. С. 147–149.

87. Актуальні тенденції викладання української літератури : матеріали Другого регіонального наук.-практ. семінару, присвяченого 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка (26 березня 2014 р.). Бердянськ, 2014. 120 с.

88. Харлан О. Рецепція Іншого в українській еміграційній прозі 1940–1960-х рр. *Jahrbuch der IV. Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht"*. Munchen Berlin : Verlag Otto Sagner, 2014. С. 447–452.

2016

89. Харлан О. Д. Актуальные вопросы современных украинско-армянских литературных связей на страницах журнала «Всесвіт». *Shirak historical and cultural heritage: modern issues of Armenology*: 9th International Conference Gyumri, 24–25 September, 2016. Gyumri, 2016. С. 305–307.

90. Харлан О. Особливості трактування топосу Аркадії в українській і польській прозі міжвоєнного двадцятиліття. *Один пояс – один путь: сборник статей Первого международного интернет-семинара «Язык. Литература. История. Культура. Проблемы изучения и преподавания»* / ред. кол.: Ли Ялинь (гл. ред.) и др. Ланьчжоу: Ланьчжоуский политехнический университет, 2016. С. 263–271.

91. Харлан О. Д. Особливості хронотопу в натюрморті: інтермедіальний аспект. *Наукові записки Бердянського*

державного педагогічного університету. Філологічні науки. Бердянськ : ФО–П Ткачук О.В., 2016. Вип. X. С. 246–253.

92. Харлан О. Д. Homo ludens як персонаж прози міжвоєнного двадцятиліття. *Українська література від давнини до сучасності: парадигми, напрямки, проблеми: до 105 річниці від дня народження М. Д. Бернштейна* : матеріали міжвишівських наукових читань. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2016. С. 154–156.

93 Харлан О. Д. Творчість Фані Попової-Мутафової в контексті літератури міжвоєнного двадцятиліття. *Матеріали V Міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії* (м. Бердянськ, 19–20 травня 2016 р.): збірник тез / відп. ред. О.П. Колінько. Бердянськ : БДПУ, 2016. С. 100–101.

94 Харлан О. Д. Особливості хронотопу в натюрморті. *Художні модуси хронотопу в культурно-мистецькому дискурсі*: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (26–27 травня 2016 р.) / ред.-упоряд. Н. Ю. Акулова. Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. С. 219–221.

95. Харлан О. Д. Пригоди Амура в країні диктатури пролетаріату. *Мільйон історій: поетика пригод у літературі та медіа*: зб. наук. матеріалів конференції (Бердянськ, 22 – 23 вересня 2016 р.) / гол. ред. О.П. Новик. Бердянськ : БДПУ, 2016. С. 173–174.

96. Харлан О. Д. Пізнати себе через іншого: рецензія на монографію О. Г. Павленко "«Розмикання меж…» (Авторські концепції перекладацтва другої половини XX століття: компаративний аспект)" (К. : Логос, 2015. – 452 с., 8 с. іл.). *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки*. Бердянськ : БДПУ, 2016. Вип. XI. С. 273–275.

97. Харлан О. Трагічна топографія чужого (Віра Марська «Буря над Львовом»). *Ліствиця Якова: збірник статей на пошану професора Леоніда Ушкалова з нагоди його шістдесятиліття* / упорядник Н. Левченко; наук. ред. Р. Мельників. Харків : Майдан, 2016. С. 423–430.

2017

98. Харлан О. Д. Геопоетика в контексті сучасних літературознавчих досліджень. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: Філологічні науки. Випуск 45. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. С. 223–27.

99. Харлан О. Д. Актуальний і новаторський науковий проект : рецензія на: Султанівські читання : наук. зб. статей : /редколегія: І. Козлик (голова) й ін. [Електронне видання]. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки*: [зб. наук. ст.]. Бердянськ : БДПУ, 2017. Вип. XII. С. 233–234.

100. Харлан О. Геопоетика Поділля в малій прозі Михайла Стельмаха. *Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ конференції, присвяченої 105-річчю від дня народження Михайла Стельмаха. Вінниця : Нілан – ЛТД, 2017. С. 47–51.

101. Харлан О. Наталя Забіла: втрачений талант чи літературний успіх. *Теорія літератури: концепції, інтерпретації*: наук. зб. [ред. кол.: Л.В. Грицик (голова) та ін.]. Київ : 2017. С. 286–291.

102. Харлан О. Д. Топографія свого–чужого у книзі Романа Гром'яка «Вертеп, або як я став народним депутатом СРСР і що з того вийшло…». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Літературознавство*. 2017. Вип. 46. С. 55–62.

103. Charlan O. Losy Natalii Zabiły na tle epoki radzieckiej. *Wspólnota wyobrażona. Pisarki Europy Środkowej wobec problemów literackich, społecznych i politycznych lat 1914-1945*, red. G. Borkowska, I. Boruszkowska i K. Nadana-Sokołowska.Warszawa : Wydawnictwo IBL PAN, 2017. S. 411–422.

104. Харлан О. Imago et loci: пам'ять образу та місця в літературних легендах Фані Попової-Мутафової та Наталени Королевої. *Матеріали VI Міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури, культури та історії* (18–19 травня 2017 р.): [збірник тез]. Бердянськ : БДПУ, 2017. С. 82–83.

105. Харлан О. Д. Війна чи мир: трагізм співіснування людини і природи в романі Ольги Токарчук «Веди свій плуг понад кістками мертвих». *Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво («Екоцентризм: культура і природа»)*: тези доповідей ІІІ Міжнародної наукової конференції. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. С. 108–109.

106. Харлан О. «Віднайдені» тексти 1920-х років: чи зміниться уявлення про український літературний процес. *Пасіонарність другрядного: матеріали XIV Міжнародної літературознавчої конференції*, 11–12 травня 2017 р. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 34–37.

107. Харлан О. Д. Місця пам'яті в романі Людмили Коваленко «Степові обрії». *Актуальні тенденції викладання української літератури: матеріали П'ятого регіонального наук.-практ. семінару, присвяченого 190-річчю м.Бердянська та 85-річчю БДПУ* (5 квітня 2017 р.]. Бердянськ : БДПУ, 2017. С. 60–63.

2018

108. Харлан О. Д. Порівняльне літературознавство: навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 76 с.

109. Харлан О. Д. Історія життя Наталі Забіли: зламана доля чи літературний успіх? *Дивослово*. 2018. № 6. С. 55–58.

110. Харлан О. Д. Хресні та перехресні дороги Наталі Кобринської: рецензія на монографію Алли Швець «Жінка з хистом Аріадни: життєвий світ Наталі Кобринської у генераційному, світоглядному і творчому вимірах (Львів, 2018). *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. *Філологічні науки*. 2018. Вип. 15. С. 216–218.

111. Харлан О. Д. Таємниця як (не)пам'ять у прозі про мистецтво (романи Євгенії Кононенко «Жертва забутого майстра» і Трейсі Шевальє «Дівчина з перловою сережкою»). *Троянди й виноград: феномен естетичного і прагматичного в літературі та культурі*: [зб. наук. матеріалів конференції (Бердянськ, 27–28 вересня 2018 р.]. Бердянськ : БДПУ, 2018. С. 165–166.

2019

112. Харлан О. Д. Проблеми художності літератури в полемічному трактуванні (рецензія на монографію Левчук Т. Феномен літературності: монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2018. 368 с.). *Вісник університету ім. Альфреда Нобеля*. Серія «Філологічні науки». 2019. № 1 (17). С. 332–334.

113. Харлан О. Д. «Восьмий повірений» Ренато Баретича: антиутопія чи образ сучасного суспільства? *Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво («міжкультурний діалог»): тези доповідей V Міжнародної наукової конференції*. Харків : ФОП Бровін О.В., 2019. С. 94–95.

114. Харлан О. Д. Дух «товариша Портянка»: сатиричне зображення «нового часу» в малій прозі Віктора Петрова. *Віктор Петров-Домонтович: мапування творчості письменника*: тези доповідей Міжнародної наукової конференції 6 – 7 червня 2019 р. Краків, 2019. С. 42.

2020

115. Харлан О. Д. Сага про Buchenland: рецензія на «Букову землю» Марії Матіос. URL: http://litakcent.com/2019/12/23/saga-pro-buchenland-retsenziya-na-bukovu-zemlyu-mariyi-matios/.

116. Харлан О. Д. Футбол як метафора: літературні контексти шкіряного м'яча. *Матеріали науково-практичної конференції «Національна ідентичність в мові та культурі»*, 02 – 03 квітня 2020. Київ : НАУ, 2020. С. 92–96.

117. Харлан О. Д. «Віднайдені» тексти і новий погляд на історію української літератури. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Випуск 14. Кривий Ріг, 2020. С. 84–92.

118. Харлан О. Форми і трансформації пам'яті у романістиці Бернгарда Шлінка. *Художні феномени в історії та сучасності («Пам'ять та ідентичність): тези доповідей VI наукової Міжнародної наукової конференції*. Харків : ФОП Бровін О.П., 2020. С. 109.

119. Харлан О. Д. «Жіночий простір» української поезії міжвоєнних десятиліть: Ладя Могилянська. *Актуальні тенденції викладання української літератури: матеріали Сьомого регіонального наук.-практ. семінару* (26 березня 2019 р.). Бердянськ : БДПУ, 2020. С. 82–85.

120. Харлан О. Д. Компаративні візії екзистенційного дискурсу: рецензія на монографію Девдюк І. Екситенційний дискурс в українській та британській прозі міжвоєнного періоду. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2020. С. 454.

2021

121. Харлан О. Міський пейзаж: Ретроспектива зображення і перспектива бачення (Елена Ферранте, Фолькер Кучер). *Географія і текст: літературний вимір:* монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 201–209

122. Харлан О. Д. «Віднайдені» тексти 1920-х років: сучасне бачення. *Закарпатські філологічні студії*. Одеса : Гельветика, 2021. Вип. 15. С. 218–222.

123. Харлан О. Д. «Дух товариша Портянка»: сатиричне зображення «нового часу» в малій прозі Віктора Петрова. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Т. 32 (71). № 3 (Частина 2). С. 105–110.

124. Харлан О. Екранізації на уроках літератури: Микола Хвильовий. *Актуальні тенденції викладання української*

літератури: матеріали Восьмого регіонального наук.-практ. семінару (16 квітня 2020 р.). Бердянськ : БДПУ, 2021. С. 80–82.

125. Харлан О. Проєкт diasporiana: формування нового бачення української літератури другої половини ХХ століття. *«(Не)можливість канону: світова література / література українська». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (12-13 листопада 2021 року).* Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. С. 101–102.

126. Харлан О. Д. Міський пейзаж: ретроспектива зображення і перспектива бачення (Елена Ферранте, Фолькер Кучер). *Художні феномени в історії та сучасності («Географічний простір і художній текст»): тези доповідей VII Міжнародної наукової конференції.* Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. С. 120–121.

2022

127. Харлан О. Міський пейзаж: ретроспектива зображення і перспектива бачення (Елена Ферранте, Фолькер Кучер). *Географія і текст: літературний вимір:* монографія. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022. С. 195–203.

128. Харлан О. «Розстріляне Відродження» в сучасній українській літературі: художньо-тематичні моделі. *Актуальні тенденції викладання літератури: матеріали Дев'ятого регіонального наук.-практ. семінару (23 квітня 2021 р.).* Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 73–78.

129. Харлан О. Квіткова номеносфера: поетика заголовків сучасних романів. *«Співи землі: біологія та екологія в літературі та культурі»: матеріали міжнародної наукової конференції (22–23.09.2022 р.).* Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 239–241.

2023

130. Харлан О. «Імена міст»: літературна ретроспектива і перспектива в контексті російсько-української війни. *«Літати небом. Жити на Землі. Геопоетичні стратегії сучасних літературознавчих досліджень»: матеріали міжнародної наукової конференції* (28–29.09.2023 р.). Бердянськ : БДПУ, 2023. С. 299–304.

131. Харлан О. Д. Геопоетичний аспект твору Богдана Лепкого «Казка мого життя». *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки.* 2024. № 20. С. 43–48.

132. Харлан О. Д. Перша світова війна в сучасній українській літературі: особливості осмислення. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 29. Т. 2. С. 322–326.

133. Харлан О. Д. Поетика заголовків сучасних романів: флористична номеносфера. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 409–413.

134. Харлан О. Д. Поетика «курортного роману» в українській прозі перших десятиліть XX ст. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. № 64. С. 230–233.

135. Харлан О. Д. «Червоний Ренесанс» у сучасній українській прозі: художні моделі. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія*. 2023. Вип. 4 (9). С. 50–55.

136. Харлан О. «Місця пам'яті» у прозі Людмили Коваленко. *Ucrainica X. Současná ukrajinistika problémy jazyka, literatury a kulturyc*. Vydala Univerzita Palackého v Olomouci. 2023. С. 331–334.

2024

137. Харлан О. Серед ворогів: трагедія військового полону в сучасній українській прозі. *Вихід за межі: інклюзивна література як голос "іншого": матеріали міжнародної наукової конференції* (26–27.09.2024 р.). Бердянськ : БДПУ, 2024. С. 114–117.

Слово про вченого:

ХАРЛАН Ольга Дмитрівна

(до 60-річчя з дня народження)